

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. СТЕФАНІКА**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

“30” серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антикризове публічне управління

спеціальність **281 «Публічне управління та адміністрування»**

освітня програма **«Публічне управління та адміністрування»**

інститут **післядипломної освіти та довузівської підготовки**

кафедра **управління та бізнес-адміністрування**

Робоча програма «Антикризове публічне управління» для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (освітня програма «Публічне управління та адміністрування»)

Розробники:

Смушак М.В., к.е.н., доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування

Томашевська А.В., к.е.н., доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування

Протокол від № 1 від 27 серпня 2018 року

Завідувач кафедри управління та бізнес-адміністрування

(підпис)

(Якубів В. М.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	вибіркова	
	281 «Публічне управління та адміністрування»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин - 90		6-й	6-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	Освітній рівень: бакалавр	16	6
		Практичні, семінарські	
		14	6
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60	78
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 % та 60 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Актуальність дисципліни обумовлена об'єктивним характером системних змін в Україні, демократичною сутністю суспільних перетворень, що зумовлюють необхідність проведення низки реформ і спеціальних програм у пріоритетних сферах розвитку держави. Це потребує розробки антикризових технологій, спрямованих на усунення причин кризових явищ у системі державного управління на основі оптимізації взаємодії між громадянським суспільством, владою та бізнесом, де кожна сторона має свою зону відповідальності. Тому найактуальнішим питанням сьогодення є розробка і реалізація ефективних механізмів антикризового управління соціально-економічними процесами з урахуванням ресурсних обмежень, що передбачає застосування різноманітних наукових підходів.

Мета – формуванні системи професійної компетенції (знань, практичних вмінь та навичок) щодо управління у кризових ситуаціях в публічному секторі, розв'язання складних завдань стратегічного антикризового менеджменту в публічному управлінні, організації системи антикризового управління, адекватної вимогам сучасної ринкової економіки та завданням державної політики.

Основні завдання:

- формування навичок критичного наукового аналізу сучасних наукових концепцій і теорій антикризового управління;
- підвищення рівня управлінської компетенції за допомогою набуття спеціальної підготовки в сфері антикризового менеджменту публічного управління;
- оволодіння методологією антикризового управління в публічному секторі з урахуванням глобалізаційних викликів та сучасних ринкових умов господарювання;
- оволодіння методами, техніками та технологіями розробки стратегії антикризового управління в публічному секторі;
- формування навичок з нормативно-правового та організаційного регулювання антикризового управління в публічній сфері.

Результати навчання:

знати:

- основні теоретичні концепції, предмет, методи, завдання науки антикризового управління в публічному секторі;
- принципи, форми та методи організаційно-нормативного забезпечення антикризового управління в публічному секторі;
- основні принципи, механізми розробки та реалізації державної антикризової політики; – основні засади формування та реалізації антикризової стратегії згідно із цілями сталого розвитку;
- зарубіжні практики антикризового управління у публічному секторі;
- сучасні підходи та інструменти виявлення, запобігання та нівелювання кризових явищ; – принципи та інструменти здійснення моніторингу кризових явищ складних соціально-економічних систем;

– алгоритм прийняття управлінських рішень у кризовій ситуації;

уміти:

- абстрактно мислити, аналізувати й синтезувати інформацію, отриману в процесі моніторингу кризових явищ складних соціально-економічних систем ;
- використовувати сучасні методи обробки й інтерпретації інформації під час наукових досліджень та інноваційної діяльності щодо антикризового управління в публічному секторі;
- нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті управлінські рішення у процесі антикризового управління;
- займатися саморозвитком, самореалізацією у процесі аналізу та підготовки професійної документації стосовно розробки та реалізації антикризових заходів; – володіти арсеналом ефективних антикризових прийомів (інструментів), які дають змогу діагностувати, нівелювати кризові явища та розробляти антикризову стратегію (програму) в публічному управлінні та адмініструванні;
- здійснювати комунікацію на різних рівнях відповідно до вимог 4 моралі та професійної етики;
- аналізувати й оцінювати державну антикризову політику та представляти результати її реалізації на державному, регіональному, місцевому рівнях;
- застосовувати інструменти антикризового регулювання процесів розвитку територій та управління антикризовими програмами на регіональному та місцевому рівнях;
- формувати проекти антикризових стратегій та концепцій в публічному секторі;
- визначати цілі, завдання та інструменти антикризового управління території на різних рівнях з урахуванням специфіки соціально-економічного та політичного розвитку, розробляти рекомендації щодо формування стратегії і тактики державної політики антикризового управління територіями;
- приймати обґрунтовані рішення в складних, непередбачуваних та кризових умовах, діяти соціально відповідально та свідомо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Стратегічні цілі і завдання антикризового менеджменту

Тема 1. Поняття кризи та класифікація кризових явищ

1. Сутність і зміст понять «криза», «антикризовий стан», «ризик», «антикризове управління».
2. Причини та наслідки криз.
3. Класифікація кризових явищ.
4. Особливості економічних криз.
5. Соціальні та політичні кризи

Тема 2. Практика та досвід державного антикризового регулювання

1. Роль та місце держави в антикризовому управлінні.
2. Інституціональна система антикризового управління економікою.
3. Правова база та основні методики антикризового державного регулювання.
4. Антикризове регулювання в економічній сфері (макрорівень).

Тема 3. Методи та організація моніторингу в антикризовому менеджменті

1. Діагностика криз в процесі управління.
2. Методи моделювання діагностики кризових явищ і процесів.
3. Роль і значення інформації в діагностиці криз.
4. Моніторинг в системі антикризового управління.
5. Ризики в антикризовому управлінні.
6. Класифікація ризиків за ознаками в антикризовому менеджменті.
7. Управління ризиком в процесі розробки й реалізації управлінського рішення.

Тема 4. Стратегічні цілі і завдання антикризового менеджменту

1. Стратегічні цілі і завдання антикризового управління.
2. Реактивне та превентивне антикризове управління.
3. Активне та пасивне антикризове управління.
4. Кризи в тенденціях макро- і мікроекономічного розвитку
5. Методи антикризового управління.

Змістовний модуль 2. Особливості антикризового менеджменту регіоном та економічна безпека.

Тема 5. Антикризовий менеджмент в системі публічного управління

1. Державне і муніципальне антикризове управління.
2. Роль держави в управлінні економікою та соціальними процесами в умовах кризи.

3. Теорія державного антикризового управління.
4. Основні види антикризового управління.
5. Підсистеми антикризового управління держави.
6. Основні принципи і форми антикризового державного управління

Тема 6. Особливості антикризового управління регіоном та економічна безпека.

1. Чинники кризи регіональної соціально-економічної системи.
2. Принципи та етапи антикризового управління регіоном.
3. Концептуальна модель антикризового управління регіоном, адаптована до динамічних змін в економіці.
4. Поняття економічної безпеки держави та регіону.
5. Характерні ознаки економічної безпеки регіону.
6. Індикатори економічної безпеки регіону.

Тема 7. Концептуальні підходи до формування системи антикризового управління в органах державної влади та місцевого самоврядування

1. Загальні принципи управління та вибір стратегічних напрямів виходу з кризи.
2. Розробка концепції подолання кризи: основні етапи.
3. Проблеми реалізації заходів концепції щодо виходу з кризової ситуації.
4. Моніторинг змін внутрішніх та зовнішніх факторів.
5. Антикризовий стратегічний план.
6. Інноваційні стратегії антикризового розвитку (І. Шумпетер).
7. Антикризове управління та управління змінами в системі менеджменту органів влади.
8. Управління структурними змінами в системі органів влади.
9. Формування портфелю альтернативних стратегій антикризового управління та управління змінами.
10. Методика реалізації антикризового управління в системі менеджменту органів влади

Тема 8. Специфіка управління персоналом органів влади та прийняття управлінських рішень в умовах кризових явищ

1. Врегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні.
2. Аналіз діалогових ініціатив щодо врегулювання конфлікту в Україні.
3. Розробка управлінських рішень.
4. Загальна послідовність розробки управлінських рішень в антикризовому менеджменті в публічному секторі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Стратегічні цілі і завдання антикризового менеджменту												
Тема 1. Поняття кризи та класифікація кризових явищ	11	2	2			7	11	1	1			9
Тема 2. Практика та досвід державного антикризового регулювання	11	2	2			7	10		1			9
Тема 3. Методи та організація моніторингу в антикризовому менеджменті	11	2	2			7	11	1				10
Тема 4. Стратегічні цілі і завдання антикризового менеджменту	11	2	2			7	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8			28	44	3	3			38
Змістовний модуль 2. Особливості антикризового менеджменту регіоном та економічна безпека.												
Тема 5. Антикризовий менеджмент в системі публічного управління	10	2				8	11		1			10
Тема 6. Особливості антикризового управління регіоном та економічна безпека.	12	2	2			8	11	1				10
Тема 7. Концептуальні підходи до формування системи антикризового управління в органах державної влади та місцевого самоврядування	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 8. Специфіка управління персоналом органів влади та прийняття управлінських рішень в умовах кризових явищ	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	46	8	6			32	46	3	3			40
Усього годин	90	16	14			60	90	6	6			78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття кризи та класифікація кризових явищ	2
2	Тема 2. Практика та досвід державного антикризового регулювання	2
3	Тема 3. Методи та організація моніторингу в антикризовому менеджменті	2
4	Тема 4. Стратегічні цілі і завдання антикризового менеджменту	2
5	Тема 5. Особливості антикризового управління регіоном та економічна безпека.	2
6	Тема 6. Концептуальні підходи до формування системи антикризового управління в органах державної влади та місцевого самоврядування	2
7	Тема 7. Специфіка управління персоналом органів влади та прийняття управлінських рішень в умовах кризових явищ	2
Разом		14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття кризи та класифікація кризових явищ	7
2	Тема 2. Практика та досвід державного антикризового регулювання	7
3	Тема 3. Методи та організація моніторингу в антикризовому менеджменті	7
4	Тема 4. Стратегічні цілі і завдання антикризового менеджменту	7
5	Тема 5. Антикризовий менеджмент в системі публічного управління	8
6	Тема 6. Особливості антикризового управління регіоном та економічна безпека.	8
7	Тема 7. Концептуальні підходи до формування системи антикризового управління в органах державної влади та місцевого самоврядування	8
8	Тема 8. Специфіка управління персоналом органів влади та прийняття управлінських рішень в умовах кризових явищ	8
Разом		60

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання полягає у виконанні студентом самостійної письмової практичної контрольної роботи. Робота повинна бути обсягом до 15 сторінок.

Перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань наведено на сайті дистанційного навчання : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Антикризове публічне управління» застосовуються такі методи навчання студентів:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

- репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

- проблемного виконання: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого;

- частково-пошуковий.(евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом;

- дослідницький: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

9. Методи контролю

Поточний контроль передбачає:

- опитування на практичних заняттях;
- контрольні і самостійні роботи.

Підсумковий контроль передбачає: залік.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		

25-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Література:

Рекомендована література (основна)

1. Адамська О. Антикризове управління в контексті реагування на регіональні виклики: теоретико-методологічний аспект. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 2 (55). Ч. 1. С. 30-38.
2. Алейнікова О.В. Політика децентралізації влади в Україні: проблеми та ризики. Економічні, соціальні та інформаційні аспекти європейських інтеграційних процесів: Матеріали II Міжнародного науково-практичного семінару, 18-20 березня 2019 р. Київ: Навчально-науковий інститут менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2019. С. 7–16. – електрон. опт. диск. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp>
3. Аналіз соціально-економічного розвитку регіонів за січень – вересень 2019 року. Міністерство розвитку громад та територій України. Київ, 2020. 15 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/Analizsotsialnoekonomichnogo-rozvitku-regioniv-za-sichen-veresen-2019-roku.pdf>
4. Аніщенко Л.О. Зарубіжний досвід антикризового управління. Економічний простір. 2012. № 68. С. 143-156.
5. Бєлай С.В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : Видво НАНГУ, 2015. 349 с.
6. Бліщук К. Управління розвитком території: економічні аспекти. Ефективність державного управління. Ч.2 2018. Вип.1(54). С. 217-224. URL : http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_54/fail/27.pdf
7. Бутко М.П., Маюренко С.О. Теоретичні засади кризових явищ в економіці. Економіка та держава. 2011. № 4. С. 4-7.
8. Васильців Т.Г. Фінансові механізми та інструменти подолання дисбалансів соціально-економічного розвитку України: монографія. Ред. Т.Г. Васильців. Львів: Ліга-Прес, 2016. 596 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20160803.pdf>
9. Ватченко О.Б., Шаранов Р.С. Генезис поняття «криза» у розвитку соціально-економічних систем. Бізнес-навігатор. Випуск 6.1. 2019. № 1 (56). С.147- 153.
10. Газарян С.В. Теоретичні основи антикризового управління в регіоні. Публічне управління: теорія та практика. 2013. Вип. 2. С.56-61. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_2_11
11. Давиденко В.В. Використання превентивного антикризового управління в діяльності підприємств. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2016. №13. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/viewFile/80333/75975>
12. Діденко Н.Г. Європейський досвід підготовки державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування до професійної діяльності в нестандартних ситуаціях. Публічна служба в модерній державі : матеріали науково-практичної конференції, присвяченої

- 100-річчю державної служби України. Київ, 13 червня 2018 року; за заг. ред. Войтович Р.В., Ворони П.В. Київ: ІПК ДСЗУ, 2018. С.239-242.
13. Діденко Н.Г. Політика «активного старіння» в ЄС як фактор посилення ефективності соціального захисту в посткризовий період. Назустріч викликам співробітництва між Україною та ЄС: досвід Центрів Жана Моне в Києві та Донецьку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Маріуполь, 2015. Маріуполь: ДонДУУ, 2015. С.30-38.
14. Діденко Н.Г. Розвиток соціальної інфраструктури громад в умовах децентралізації. Розвиток регіонів і громад в умовах адміністративно-територіальної реформи: перспективи та загрози : збірник матеріалів доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль-Вишнівець, 20-21 жовтня 2015 року. Тернопіль : Видавництво «Крок», 2015. С.17-21.
15. Євразійський стандарт антикризового управління проєктами. URL: www.epmc.ru/docs/ESUP_K_AKPM_090321_02.pdf
16. Жаліло Я.А., Кононенко К.А., Яблонський В.М. [та ін.] Системна криза в Україні: передумови, ризики, шляхи подолання. Аналітична доповідь. За заг. ред. Я.А. Жаліло. Київ: НІСД, 2014. 132 с.
17. Желюк Т.Л. Регіональний розвиток: нові підходи до антикризового управління. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. №2. С. 19-36.
18. Зверяков М.І., Зверяков А.М. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія. Одеса: ОНЕУ, 2015. 418 с.
19. Карташов Є.Г. Децентралізація влади та перспективи розвитку регіональних стратегій. Теорія і методика управління освітою. 2017. – № 1(19). URL: <http://umo.edu.ua/elektronne-naukove-fakhove-vidannja-teorija-ta-metodika-upravlinnjaosvitoju>
20. Карташов Є.Г. Реалізація державних та громадських заходів у сфері забезпечення екологічної безпеки. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 10. С. 46-49.
21. Кучінка Т.В. Теоретичні аспекти вивчення феномену економічної кризи. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2015. №1(3). С. 29-34.
22. Ладанюк А.П., Луцька Н.М., Кишенько В.Д., Власенко Л.О., Іващук В.В. Методи сучасної теорії управління. Київ: Ліра-К, 2018. 368 с.
23. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством в умовах економіки знань та інтелектуалізації менеджменту. Економічний форум. 2016. № 1. С. 161-170. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2016_1_25
24. Мазаракі А.А., Мельник Т.М., Юхименко В.В. та ін. Стратегія посткризового розвитку зовнішньоекономічного сектора України: монографія. За заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 652 с.
25. Маковоз О. В., Авагімов А.А. Антикризове регулювання як основа стабілізації економіки України. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2014. № 46. С. 200-204.
26. Маковоз О.В., Глазкова А.С., Кириченко Є.О. Антикризове регулювання як ефективний вплив держави на розвиток економіки. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2014. Вип. 45. С. 21-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2014_45_5
27. Малий І.Й., Власенко М.М. Результативність управління публічним сектором в умовах нестабільності. Економіка та держава. 2017. №12. С. 33-37.
28. Маркіна І.А., Мохаммед Авад Аль Ширафі. Адаптація концепції сталого розвитку в парктику державного антикризового управління охороною здоров'я. Часопис економічних реформ. 2016. №4. С. 29-33.
29. Медвідь В.Ю. Сутнісно-змістовні характеристики антикризового управління соціально-економічними процесами в регіонах України. Вісник Сумського національного аграрного університету. № 12. 2018. С. 160-169.
30. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та пріоритетні напрями. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 2. С. 17-24. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2015_2_5
31. Мостенська Т.Л., Юрій Е.О. Інструменти антикризового управління. Український журнал прикладної економіки. Том.4. 2019. №1. С.64-72.

32. Олешко А.А. Антикризове регулювання національної економіки: теорія і практика: монографія. Національний університет ДПС України. Ірпінь: Видавництво НУ ДПС України, 2012. 350 с.
33. Орловська О.В. Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки та шляхи подолання. Науковий вісник національного лісотехнічного університету України. 2015. Вип. 25.2. С.197-202.
34. Переверзева І. Ф. Сутність та співвідношення категорій в антикризовому управлінні підприємством. Економіка та держава. 2016. №10. С. 87-89.
35. Петрук І.П. Підвищення інституційної спроможності держави у використанні прогностичного інструментарію для попередження та нівелюванні кризових явищ. Формування ринкової економіки в Україні. Частина 2. 2017. Випуск 37(2). С. 79-83.
36. Петрук І.П. Прагматичні підходи до реалізації пакету антикризових заходів в контексті стимулювання ділової активності регіону. П'яті регіональні та муніципальні читання. Влада і бізнес: Актуальні проблеми партнерства: матеріали доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 17-18 жовтня 2013 р.). Тернопіль, 2013. С. 212-214.
37. Приходченко Т. А. Антикризове управління регіональним розвитком України. Стратегія економічного розвитку України. 2016. № 39. С. 118-126.
38. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія; за заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 606 с.
39. Редькін Д.О. Концептуальні основи антикризового управління. Ефективна економіка. 2012. № 4. С. 56-59. URL:<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/8.1/284.pdf>
40. Романюк С.А. Концептуальні засади регіонального розвитку: від теорії до практики. Київ: НАДУ, 2014. 70 с.
41. Романюк С.А. Розвиток регіонів у відкритій економіці: теорія, політика, практика: монографія. Київ: НАДУ, 2013. 375 с.
42. Сіденко В. Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України : аналітична доповідь. Київ: Заповіт, 2017. 182 с.
43. Сталий розвиток – ХХІ століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2018: колективна монографія. За ред. проф. Хлобистова Є.В. Київ, 2018. 668 с.
44. Ткачова Н. М. Розробка ефективного державного механізму антикризового управління. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 8. С. 124-126. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2015/26.pdf
45. Федулова С.О. Оцінка регіонального розвитку на основі нормативної динамічної моделі еталонного режиму функціонування регіональної соціально-економічної системи. Інноваційна економіка. 2017. №3-4 (68). С.104-117. URL:<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/293580.pdf>.
46. Цікановська Н.А. Інтерпретація понять “виклик”, “небезпека”, “загроза” та “ризик” у теорії фінансової безпеки. Фінансовий простір. 2013. № 3 (11). С.110-114. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1303/13tnaip.pdf>.
47. Чинники і тренди економічного зростання в Україні: колективна монографія. За ред. д-ра екон. наук М.І. Скрипниченка; НАН України, ДУ «ІЕТ екон.та прогнозування НАН України». Київ, 2018. 386 с.
48. Шлапак А.В. Діагностика кризи методами фінансового аналізу. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.6. С. 319-325. URL:http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2014/24_6/51.pdf
49. Шмагун А.В. Розвиток системи моніторингу та прогнозування ринку працевлаштування молоді. ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2020: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. Залучення патріотично активної молоді до розвитку громадянського суспільства як чинник соціальної безпеки України: тези II Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, Миколаїв 04.06.2020р. Миколаїв: Видавництво ЧНУ ім. П. Могили, 2020. С. 33-36.

50. Шмагун А.В. Удосконалення гендерного балансу у галузі політичного представництва і керівництва державними процесами як ключове поняття сталого розвитку. Україна 2030: публічне управління для сталого розвитку: міжнародна науково-практична конференція, Київ 26-30.10.2020 р. Київ: НАДУ, 2020.

51. Шпачук В. В. Сутність терміну «Антикризове управління». Науковий вісник Академії муніципального управління. 2011. Вип. 1. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nvamu_upravl/2011_1/27.pdf

Підручники та посібники

1. Антикризисный менеджмент: под ред. Грязновой А.Г. Москва: ЭКМОС, 2010. 368 с.
2. Бобылева А.З., Карелина С.А., Пеганова О.М. Антикризисное управление: механизмы государства, технологии бизнеса: учебник и практикум для академического бакалавриата; под общ. ред. А.З. Бобылевой. Москва: Юрайт, 2015. 639 с.
3. Василенко А.І. Державне і муніципальне управління : підручник. URL:http://stud.com.ua/74931/ekonomika/derzhavne_i_munitsipalne_upravlinnya.
4. Державне та регіональне управління : підручник ; за заг. ред. Є. Карташова; Київ, 2019. 223 с.
5. Джаман М.О. Теорія економіки регіонів : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 384 с. URL: http://pidruchniki.com/1584072062958/rps/teoriya_ekonomiki_regioniv
6. Іванюта С.М. Антикризове управління: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
7. Кульчій І.О. Антикризове управління: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2016. 120 с.
8. Монастирський Г.Л., Попович Т.М. Антикризове управління : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2015. 180 с.
9. Сапа Н.В. Наукові і праксеологічні засади формування механізмів антикризового державного управління в Україні та напрями їх впровадження. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2012. Вип. 49. С. 191-204.
10. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) : підручник. Київ : НАДУ, 2011. 544 с.
11. Штангрет А.М., Копилюк О.І. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 335 с.

Закони України та інші нормативно-правові акти

1. Методика оцінки міжрегіональної та внутрішньо регіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 р. №476. Урядовий портал / Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/216924251>
2. Про державну службу : закон України від 10.12.2015 р. №889-VIII. Законодавство України : база даних / Верхов. Рада України. Дата оновлення: 24.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
3. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII. Законодавство України : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
4. Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. №856. Законодавство України : база даних / Верхов. Рада України. Дата оновлення: 17.09.2020. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-%D0%BF#Text>
5. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 р. №2850-IV. Законодавство України : база даних / Верхов. Рада України. Дата оновлення: 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>

Інформаційні ресурси

Адреси електронних бібліотек:

<http://lib.onu.edu.ua/> Бібліотека ОНУ ім. І.І. Мечникова

<http://w.w.w.ognb.odessa.ua/> Бібліотека ім. Горького

<http://w.w.w.nbu.gov.ua/> Бібліотека ім. В. Вернадського

<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> Бібліотека ім. Максимовича, КНУ

<http://lib.misto.kiev.ua> Київська міська бібліотека

<http://w.w.w.biblioteka.org.ua> Українська електронна бібліотека

<http://lib.iitta.gov.ua> Електронна бібліотека НАПН України

Адреси сайтів (інформаційних порталів) органів публічної (виконавчої) влади:

www.kmu.gov.ua офіційний сайт Кабінету Міністрів України

www.ukrstat.gov.ua офіційний сайт Державної служби статистики України

<https://www.rada.gov.ua/> портал Верховної Ради України